

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 października 2017 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt. X U 173/16, oddalił odwołania J. W. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 10 czerwca 2016 roku odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego w wysokości 100% podstawy wymiaru w związku z wypadkiem przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, z powodu braku przyczyny zewnętrznej oraz od decyzji z dnia 29 września 2016 roku odmawiającej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego .

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

J. W., od 1983 roku, prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą P.H.U. (...) z siedzibą w Ł., której przedmiotem jest transport ciężarowy. Wnioskodawca nie przystąpił do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

W dniu 22 marca 2016 roku ubezpieczony, w ramach zlecenia ze spółki (...), wykonywał czynności rozładunkowe około 10 palet towaru, który dostarczył z mleczarni Ł. do sklepu (...), w miejscowości Ł.. Na miejscu, rozładunku dokonywał odbiorca -wózkowy ze sklepu, natomiast wnioskodawca miał zabrać puste palety. Chcąc zabezpieczyć, aby słupek palet nie przewrócił się na pozostały towar w czasie hamowania, wnioskodawca zaczął przerzucać palety, dostarczone windą towarową. Kilka z nich ułożył z przodu, resztę położył na krawędź samochodu ciężarowego – chłodni, którym dysponował. Wnioskodawca odczuł niewielkie zmęczenie. Po wrzuceniu ostatniej palety, odwrócił się, aby zejść i wówczas doznał zawrotów głowy, zachwiał się i spadł z wysokości około 1 metra. Nie miał wcześniej podobnych dolegliwości.

Podłoga, na której pracował była ceramiczna, chropowata. Miał buty robocze na twardej podeszwie, typu traktory. Wnioskodawca jest odporny na wysiłek. Bardzo rzadko się przemęczał. Powyższe czynności wykonywał codziennie.

Wnioskodawca został, za pomocą zespołu (...), przetransportowany do poradni chirurgii urazowo – ortopedycznej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł., gdzie rozpoznano złamanie nasady dalszej piszczeli wieloodłamowe typu "pilon". Założono gips goleniowo - stopowy. Wnioskodawca nie wyraził zgody na leczenie operacyjne w Ł..

J. W., od dnia 22 marca 2016 roku, przebywał w Oddziale O. - Urazowym Szpitala w S.. W dniu 31 marca 2016 roku ubezpieczony został poddany zabiegowi operacyjnemu.

W wyniku wypadku, w dniu 22 marca 2016 roku, J. W. doznał złamania wieloodłamowego nasady dalszej kości piszczelowej prawej z przemieszczeniem lezonego otwartą repozycją i zespoleniem. Złamanie, stwierdzone u wnioskodawcy, powstało w wyniku działania dużej siły, której wektor skierowany jest od strony podeszwowej (pięty) i przebiega ku górze, wzdłuż długiej osi goleni. Upadek z wysokości na stopę, mógł być przyczyną, uszkodzenia jak u wnioskodawcy. Wnioskodawca nie mógł świadczyć pracy w kolejnych dniach. W okresie rekonwalescencji korzystał z zabiegów rehabilitacyjnych. Do chwili obecnej ubezpieczony odczuwa ból okolicy skokowej prawej kończyny dolnej, ma duże trudności lokomocyjne. Chodzi z asekuracją kuli łokciowej, w domu bez kuli. Ma trudności w chodzeniu po schodach, zwłaszcza podczas schodzenia. Obecnie także jest niezdolny do pracy fizycznej, wymagającej chodzenia na dłuższe dystanse, dźwigania ciężarów.

Wnioskodawca, uprzednio, leczył się ortopedycznie, w związku z bólami stawowymi, nie leczył się kardiologicznie. Po wypadku nie miał żadnych dolegliwości kardiologicznych. Transport palet należał do normalnych czynności zawodowych wnioskodawcy. Wnioskodawca był dobrego ogólnego stanu, nie był obciążony poważnymi schorzeniami kardiologicznymi, nie leczył się przewlekle. Z punktu widzenia kardiologicznego, brak bezpośredniego związku między stanem zdrowia, a wypadkiem dnia 22 marca 2016 roku. Z uwagi na przebyte złamanie, nie mógł świadczyć pracy w kolejnych dniach. Wymagał rehabilitacji i czasu na leczenie po złamania.

Z punktu widzenia neurologicznego, jako bezpośrednią przyczynę upadku, należy uznać chwilowe zaburzenia równowagi. Brak jest danych, że u wnioskodawcy rozpoznawano choroby neurologiczne, mogące powodować takie zaburzenia. Nie było przyczyny zewnętrznej, mogącej powodować upadek wnioskodawcy.

W sporządzonej karcie wypadku zdarzenie nie zostało uznane za wypadek przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione odwołania nie są zasadne.

Mając na uwadze treść art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tj. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1242) Sąd podniósł, iż w niniejszej sprawie, organ rentowy nie negował przebiegu, ani skutków zdarzenia z dnia 22 marca 2016 roku. Kwestią sporną, w przedmiotowej sprawie, było wystąpienie, czy też brak przyczyny zewnętrznej – warunkującej zakwalifikowanie zdarzenia jako wypadku przy pracy. Zdaniem orzecznika ZUS przyczyna zewnętrzna nie wystąpiła, zatem nie zostały wypełnione wszystkie przesłanki ustawowe zaistnienia wypadku przy pracy.

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyroku SN z dnia 18 sierpnia 1999 roku w sprawie sygn. akt II UKN 87/99, OSNAP 2000/20/760) Sąd Rejonowy wskazał, że, w przedmiotowej sprawie, wnioskodawca doznał urazu w postaci złamania wieloodłamowego nasady dalszej kości piszczelowej prawej z przemieszczeniem. Organ rentowy odmówił uznania, iż zdarzenie to jest wypadkiem przy pracy, bowiem nie została spełniona przesłanka wystąpienia, w jego przebiegu, przyczyny zewnętrznej.

Sąd I instancji, posiłkując się orzecznictwem Sądu Najwyższego (wyrok SN z dnia 14 grudnia 2001 roku w sprawie II UKN 673/00, Legalis 343164, wyrok SN z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie I UK 181/10, Legalis 315468, teza 2 postanowienia SN z dnia 22 października 2012 roku w sprawie I PK 137/12, Legalis 644608; wyrok SN z dnia 23 września 1999 roku w sprawie II UKN 128/99, Legalis 48739, wyrok SN z dnia 21 czerwca 2016 roku w sprawie I UK 236/15, Legalis 1508289; wyrok SA w Poznaniu z dnia 23 maja 2013 roku w sprawie III AUa 1503/12, Legalis 743318), podniósł, że w dniu zdarzenia wnioskodawca, który wcześniej nie leczył się ani kardiologicznie ani neurologicznie, czuł się dobrze, nie odczuwał żadnych dolegliwości. Wykonywał przy tym zwykle, codzienne czynności polegające na podnoszeniu pustych palet, przrzucaniu ich i układaniu z windy towarowej do samochodu ciężarowego. Sąd podkreślił, iż nie wykonywał on uprzednio rozładunku palet – te czynności należały do obsługi sklepu (...). Wnioskodawca w swobodnej wypowiedzi wskazywał, iż jest odporny na wysiłek, bardzo rzadko się przemęczał. Początkowo twierdził; „.....w trakcie rozładunku palet czułem się jednakowo, tyle tylko że się trochę się zmęczyłem”, potem dopiero na szczegółowe pytania pełnomocnika określał swoje zmęczenie jako „średnie”.

W niniejszej sprawie nie wystąpił element takiego natężenia wysiłku fizycznego, aby można było w tych konkretnych okolicznościach uwzględniając dobry stan zdrowia wnioskodawcy stwierdzić bezpośrednią korelację z doznanymi przez niego zawrotami głowy. O powyższym, świadczą również biegli, których opinie nie były w żaden sposób kwestionowane przez wnioskodawcę, w szczególności kardiologa i neurologa. Biegły kardiolog, oceniając wydolność wysiłkową wnioskodawcy, wprost podkreślił, iż brak podstaw do przyjęcia, iż to wysiłek fizyczny spowodował omdlenie i upadek, wskazując, iż czynności fizyczne i przenoszenie palet, należały do normalnych, codziennych czynności.

Z punktu widzenia neurologicznego, jako bezpośrednią przyczynę upadku, biegły podał, natomiast, chwilowe zaburzenia równowagi, które, jak stwierdził, mogły być zarówno skutkiem zmęczenia, jak i wystąpić w innych okolicznościach, gdyby wnioskodawca wykonywał ciężką pracę fizyczną. Biegły ten wprost stwierdził, iż nie było przyczyny zewnętrznej, mogącej powodować upadek wnioskodawcy.

W związku z powyższym, Sąd wskazał, iż w niniejszej sprawie nie wystąpiły nadzwyczajne okoliczności, które uzasadniałyby wystąpienie przyczyny zewnętrznej, która z kolei spowodowała powstanie urazu. Nie można bowiem upatrywać tej przyczyny w zwykłym pełnieniu obowiązków polegających na układaniu pustych palet, tj. czynności których wnioskodawca, nie mający żadnych zaburzeń wysiłkowych wykonywał codziennie.

Sąd Rejonowy uznał, iż w zdarzeniu z dnia 22 marca 2016 roku powodującym uraz w postaci wieloodłamowego nasady dalszej kości piszczelowej prawej z przemieszczeniem brak było przyczyny zewnętrznej warunkującej zakwalifikowanie tego zdarzenia jako wypadek przy pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił oba odwołania.

Apelację, od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik wnioskodawcy domagając się zmiany zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 10 czerwca 2016 roku, poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do wypłaty zasiłku chorobowego z tytułu wypadku przy prowadzeniu działalności za okres od dnia 22 marca 2016 roku do dnia 13 czerwca 2016 roku w wysokości 100 % podstawy wymiaru oraz uwzględnienia również decyzji z dnia 29 września 2016 roku poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego związanego z wypadkiem z dnia 22 marca 2016 roku przy prowadzeniu działalności gospodarczej na własny rachunek, ewentualnie o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego art. 3 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r., (Dz. U. Nr 199 poz. 1673 z późn. zm.), o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że niespełnione zostały wymienione w nim warunki do uznania zdarzenia z dnia 22.03.2016 r., za wypadek przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej;
2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 233 § 1 k p c polegającego na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w zakresie wszystkich opinii biegłych lekarzy a nie tylko lekarza neurologa, który wbrew ocenie sądu podzielił stanowisko wnioskodawcy - potwierdził wysiłek fizyczny, jako okoliczność przyczyniającą się do upadku. Nie wzięcia pod uwagę orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
3. sprzeczność ustaleń faktycznych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym polegającą na przyjęciu, że nie wystąpił element takiego wysiłku fizycznego, by można było uznać w tych konkretnych okolicznościach uwzględniając dobry stan zdrowia wnioskodawcy, bezpośrednio powiązanie z doznanymi przez wnioskodawcę zawrotami głowy ze zdarzeniem, o czym mają świadczyć opinie biegłych, które pomimo charakteru ogólnikowego nie wykluczają wysiłku fizycznego, jako przyczyny omdlenia - zachwiania i upadku. Zdaniem skarżącego można zgodzić się, iż przenoszenie palet, co do zasady może należeć do normalnych czynności wnioskodawcy pod warunkiem, że chodzi o palety suche ich niewielką liczbę i codzienność, a nie jak w tym przypadku o palety mokre w znacznej ilości, przenoszone niecodziennie. Wnioskodawca nie rozładowywał palet z ładunkiem, czyniła to zawsze firma odbierająca towar. Nie zawsze dokonywał też załadunku palet pustych, w związku, z czym nie ma podstaw do przyjęcia, iż załadunek palet za każdym razem był identyczny - wykonywał go wnioskodawca w sposób ciągły;
4. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k p c w skutek dokonania przez Sąd I instancji oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny i wybiórczy z pominięciem zeznań wnioskodawcy i opinii pozostałych biegłych. Można spierać się o stopniowność i nasilenie wysiłku fizycznego, jako przyczyny upadku z wysokości z kolei nie do przyjęcia i nie do zaakceptowania jest sytuacja, w której, na poparcie danego stanowiska dochodzi do wyrwania niektórych treści z kontekstu, interpretowanie treści wypowiedzi w sposób inny niż powiedział to wypowiadający. Żaden z biegłych nie potwierdził tego, co podaje na stronie 7 uzasadnienia wyroku Sąd I instancji. Biegły neurolog dr n. m. J. Z. w uzasadnieniu opinii z dnia 30 maja 2017 roku, podaje: „Za bezpośrednią przyczynę upadku należy zdaniem biegłego uznać chwilowe zaburzenie równowagi. Mogły być one skutkiem zmęczenia. Mogły również wystąpić w innych okolicznościach, gdyby wnioskodawca wykonywał ciężką pracę fizyczną. Brak jest danych, że u wnioskodawcy rozpoznawano choroby neurologiczne mogące powodować takie zaburzenia. Zmęczenie zdaniem biegłego było, więc jedyną przyczyną usprawiedliwiającą wystąpienie takich zaburzeń był wysiłek fizyczny. Użyte przez biegłego sformułowanie braku przyczyny zewnętrznej może być rozpatrywane w kategoriach innej przyczyny, a nie w ogóle

przyczyny. Przeciwnie niż Sąd Rejonowy - biegły potwierdził wykonywanie przez wnioskodawcę pracy fizycznej, za przyczynę skutkującą upadkiem z wysokości. Biegły nie stwierdził braku podstaw do uznania, że wysiłek fizyczny nie spowodował omdlenia i upadku. Skoro nie było innej przyczyny poza wysiłkiem fizycznym nie należy kombinować i szukać czegoś, czego nie da się znaleźć. Inny biegły dr n. m. R. G. nie potrafił znaleźć możliwości wystąpienia skutków i powiązać je ze stanem zdrowia wnioskodawcy. Zaslaniając się brakiem danych dla stwierdzenia medycznej przyczyny zdarzenia, biegły wymiguje się od odpowiedzi na zasadnicze pytanie Sądu, co nie oznacza, że wyklucza wysiłek fizyczny, jako przyczynę upadku wnioskodawcy. Ześlizgnięcie się wnioskodawcy z platformy i upadek z wysokości stanowi przyczynę zewnętrzną, ale nie medyczną. Gdyby nie omdlenie i zachwianie nie byłoby poślizgnięcia i upadku. W sytuacji dobrego stanu zdrowia wnioskodawcy, braku danych co do ewentualnej przyczyny zdrowotnej zdarzenia, nie można wykluczyć wysiłku fizycznego jako przyczyny upadku z wysokości 1 m. Kolejny biegły dr n. m. J. F. także nie wyklucza tego, że opisywany uraz mógł powstać w okolicznościach podanych przez wnioskodawcę." Upadek „z wysokości na stopę może być przyczyna uszkodzenia jak u wnioskodawcy. Okoliczności i przyczyna wypadku, mogły być takie jak podaje wnioskodawca”, chociaż Sąd I instancji nie bierze tego w ogóle pod uwagę, dokonując własnej oceny kwestii czysto medycznych.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie sygn. akt VIII Ua 136/17 Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację wnioskodawcy.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Okręgowy wskazał, że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa. Zarzuty skarżącego uznał za niezasadne. Jednocześnie wskazano, że jak słusznie ustalił Sąd Rejonowy, nie zaistniała żadna nietypowa okoliczność, które mogłyby stanowić przyczynę zewnętrzną zdarzenia. Nie można, bowiem, upatrywać tej przyczyny w zwykłym pełnieniu obowiązków, polegających na układaniu pustych palet, tj. czynności których wnioskodawca, nie mający żadnych zaburzeń wysiłkowych, wykonywał codziennie.

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia w całości wniósł pełnomocnik wnioskodawcy wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi oraz o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oświadczając że koszty te nie zostały opłacone w całości ani w części.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez jego wykładnię poprzez przyjęcie, że niemożność zdefiniowania przyczyny zewnętrznej przy jednoczesnym wykluczeniu źródła zdarzenia w przyczynie wewnętrznej wyłącza zakwalifikowanie zdarzenia jako wypadek przy pracy.

Wyrokiem z dnia 2 września 2020 r. w sprawie sygn. akt I UK 347/19 Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 lutego 2018 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu swego stanowiska Sąd Najwyższy podniósł, iż nie należy zrównywać reakcji organizmu na bodźce zewnętrzne ze stanem chorobowym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy rozpoznaje apelację ponownie w związku z uchyleniem wyroku przez Sąd Najwyższy. Należy w tym miejscu podnieść, że zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c. Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Związanie wykładnią Sądu Najwyższego, oznacza, że sąd pierwszej lub drugiej instancji, któremu sprawa została przekazana, nie może przepisów prawa (materialnego i procesowego) interpretować odmiennie, niż to wynika z

uzasadnienia orzeczenia zapadłego przed Sądem Najwyższym. Zasada podporządkowania i związania, jest jedną z naczelnych, ustrojowych, zasad procesu cywilnego, zapobiegającą powtarzaniu popełnionych błędów orzeczniczych oraz gwarantującą pewność i trwałość raz zajętego w sprawie stanowiska sądu wyższej instancji, co umożliwia stronom podjęcie właściwej obrony ich interesów procesowych i materialnoprawnych. Fundamentalne znaczenie tych zasad, sprawia, że choć ograniczają one, w ściśle określonym zakresie, niezawisłość sędziowską, to, jako niezbędna gwarancja pewności orzeczniczej, muszą być stosowane przez wszystkie sądy, a zatem nie mogą być akceptowane żadne od nich odstępstwa, poza wskazanymi w ustawie. Jest nimi związany, także, Sąd Najwyższy w zakresie wskazanym w ustawie (por. wyr. SN z 25.3.2004 r., III CK 335/02, L.). Związanie wykładnią, dokonaną przez Sąd Najwyższy, ogranicza więc, niewątpliwie możliwość własnej oceny sądu drugiej instancji, (wyr. SN z 26.3.2014 r., V CSK 284/13, L.).

Biorąc pod uwagę treść, podniesionych w apelacji, zarzutów:

1. naruszenia prawa materialnego art. 3 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r., (Dz. U. Nr 199 poz. 1673 z późn zm.), o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że niespełnione zostały wymienione w nim warunki do uznania zdarzenia z dnia 22.03.2016 r., za wypadek przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej;
2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w zakresie wszystkich opinii biegłych lekarzy, w tym z pominięciem zeznań wnioskodawcy co w konsekwencji doprowadziło do dokonania przez Sąd I instancji oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny i wybiórczy;
3. sprzeczność ustaleń faktycznych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym polegającą na przyjęciu że nie wystąpił element takiego wysiłku fizycznego, by można było uznać w tych konkretnych okolicznościach uwzględniając dobry stan zdrowia wnioskodawcy, bezpośrednie powiązanie z doznanymi przez wnioskodawcę zawrotami głowy ze zdarzeniem.

Wskazać należy, iż podniesiony zarzut naruszenia prawa materialnego art. 3 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r., o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych był tożsamy z tym podniesionym we wniesionej później skardze kasacyjnej.

Incydentalne zaburzenia równowagi, niespowodowane chorobą samoistną, ale uwarunkowaniami pracy (wykonywanie czynności przy krawędzi, na wysokości 1 metra) stanowi przyczynę zewnętrzną wypadku przy pracy (upadku z tej wysokości).

Sąd związany jest wskazanym stanowiskiem i w żadnym razie, nie może, w tym zakresie, przepisów, na których naruszenie powołuje się skarżący, interpretować odmiennie. Tym samym w/w stanowisko w niniejszej sprawie, uznać należy za przesądzone.

W konsekwencji podniesione zarzuty apelacji w świetle prezentowanego na gruncie rozpoznawanego przypadku poglądu Sądu Najwyższego są zasadne.

Art. 233 § 1 k.p.c. stanowi, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd dokonuje oceny wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (tak np. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu orzeczenia z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, LEX nr 80266).

Ramy swobodnej oceny dowodów są zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnym poziomem świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak

też Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach, np. z dnia 19 czerwca 2001 roku, II UKN 423/00, OSNP 2003/5/137). Poprawność rozumowania sądu powinna być możliwa do skontrolowania, z czym wiąże się obowiązek prawidłowego uzasadniania orzeczeń (art. 328 § 2 k.p.c.).

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga zatem wykazania, iż sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Natomiast zarzut dowolnego i fragmentarycznego rozważenia materiału dowodowego wymaga dla swej skuteczności konkretyzacji, i to nie tylko przez wskazanie przepisów procesowych, z naruszeniem których apelujący łączy taki skutek, lecz również przez określenie, jakich dowodów lub jakiej części materiału zarzut dotyczy, a ponadto podania przesłanek dyskwalifikacji postępowania sądu pierwszej instancji w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle znaczenia całokształtu materiału dowodowego oraz w zakresie przyjętej podstawy orzeczenia.

W kontekście rozważań, poczynionych przez Sąd Najwyższy, co do zarzutu naruszenia art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej podkreślić należy, iż za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą.

Biorąc pod uwagę orzecznictwo Sądu Najwyższego, przyczynę zewnętrzną wypadku przy pracy należy odróżnić od przyczyn wewnętrznych, tkwiących w organizmie pracownika, takich jak wady anatomiczne, stany chorobowe itp. Samoistne schorzenie, chociażby wystąpiło nagle i w toku świadczenia pracy, co do zasady nie może być uznane za wypadek przy pracy.

Zwykle czynności, podejmowane w codziennej pracy w normalnych warunkach, wykonywane jednak w nadmiernym - przy uwzględnieniu właściwości pracownika, jego indywidualnych cech fizycznych lub psychicznych - wysiłku mogą być czynnikiem zewnętrznym powodującym uraz narządu zmienionego chorobą, bez potrzeby wykazywania jakichś szczególnych okoliczności w przebiegu pracy. pogląd ten wyraźnie dominuje w następujących wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1991 r., II PRN 3/91 (OSP 1992 nr 11-12, poz. 263 z głosem I. Jędrasik- Jankowskiej); z dnia 8 listopada 1994 r., II PRN 7/94 (OSNAPiUS 1995 nr 9, poz. 108); z dnia 5 lutego 1997 r., II UKN 85/96 (OSNAPiUS 1997 nr 19, poz. 386); z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 130/97 (OSNAPiUS 1998 nr 7, poz. 219) i z dnia 15 czerwca 1999 r., II UKN 2/99 (OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 663), a także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 1964 r., III PU 30/63 (OSNCP 1965 nr 1, poz. 8); z dnia 25 października 1994 r., II URN 38/94 (OSNAPiUS 1995 nr 4, poz. 52); z dnia 29 października 1997 r., II UKN 304/97 (OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 464) i z dnia 22 listopada 2000 r., II UKN 63/00 (OSNAPiUS 2002 nr 13, poz. 316).

Z kolei rozważając kwestie wysiłku fizycznego, który towarzyszy pracy, dominujący jest pogląd, iż wykonywanie zwykłych, codziennych obowiązków w typowych dla danego stanowiska warunkach - przy uwzględnieniu indywidualnych predyspozycji zdrowotnych pracownika - może stanowić dla niego nadmierne obciążenie i stać się zewnętrzną przyczyną zdarzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 1977 r., III PZP 15/76, (...) 1978 nr 1, s. 44; z dnia 25 stycznia 1977 r., III PRN 46/76, (...) 1978 nr 1, s. 44; z dnia 10 lutego 1977 r., III PRN 194/76, OSNCP 1977 nr 10, poz. 196; z dnia 16 lutego 1977 r., III PRN 55/76, OSP 1978 nr 12, poz. 217; z dnia 12 sierpnia 1983 r., I PRN 8/83, (...) 1984 nr 1, s. 40; z dnia 28 października 1983 r., II PRN 10/83, niepublikowany; z dnia 4 maja 1984 r., III PRN 6/84, Służba (...) 1985 nr 1, s. 28; z dnia 9 lipca 1991 r., II PRN 3/39, OSP 1992 nr 11-12, poz. 263; z dnia 25 października 1994 r., II URN 38/94, OSNAPiUS 1995 nr 4, poz. 52; z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 130/97, OSNAPiUS 1998 nr 7, poz. 219; z dnia 30 czerwca 1999 r., II UKN 22/99, OSNAPiUS 2000 nr 18, poz. 696; z dnia 18 sierpnia 1999 r., II UKN 87/99, OSNAPiUS 2000 nr 20, poz. 760 i z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 419/00, OSNP 2003 nr 5, poz. 136).

Co istotne, podkreśla się, że występujący związek przyczynowy pomiędzy rodzajem wykonywanej pracy i warunkami, w jakich jest ona świadczona, a gwałtownym pogorszeniem stanu zdrowia pracownika nie może podlegać zasadom domniemania. Przyjęcie treści tezy winno znajdować uzasadnienie w materiale dowodowym sprawy rozpatrywanym w korelacji z wiedzą medyczną posiadaną przez biegłych lekarzy medycyny (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 kwietnia 1968 r., III UZP 1/68, OSPiKA 1969, poz. 57; z dnia 8 lipca 1994 r., II PRN 4/94, OSNAPiUS 1994 nr 9, poz.

146; z dnia 8 listopada 1994 r., II PRN 6/94, OSNAPiUS 1995 nr 10, poz. 122; z dnia 29 stycznia 1997 r., II UKN 70/96, OSNAPiUS 1997 nr 18, poz. 357; z dnia 8 sierpnia 1999 r., II UKN 74/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 731).

Tym samym, wysiłek fizyczny towarzyszący pracy stanowi istotny element w łańcuchu przyczynowo-skutkowym, prowadzącym do gwałtownego pogorszenia stanu zdrowia pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 1997 r., II UKN 85/96, OSNAPiUS 1997 nr 19, poz. 386 i z dnia 29 października 1997 r., II UKN 304/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 464).

Inna kategoria poglądów prezentowanych przez Sąd Najwyższy ujmuje rozpatrywanie zdarzenia z jego zewnętrznej strony.

Wykonywanie zwykłych czynności (normalny wysiłek) przez pracownika, który doznał pogorszenia stanu zdrowia w czasie miejscu wykonywania zatrudnienia, nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy. Musi więc wystąpić szczególna (nadzwyczajna) okoliczność w przebiegu pracy, aby takie zaostrzenie procesu chorobowego mogło być uznane za skutek przyczyny zewnętrznej zdarzenia wypadkowego (por. uchwałę Sąd Najwyższego z dnia 6 maja 1976 r., III PZP 2/76, OSNCP 1976 nr 11, poz. 239; N 1978 nr 1, s. 154 z glosą J. M. oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 czerwca 1977 r., III PRN 12/77, OSNCP 1977 nr 12, poz. 248; z dnia października 1986 r., II URN 166/86, OSNCP 1988 nr 2-3, poz. 37; (...) 1988 nr s. 63, z glosą J. C.-T.; z dnia 27 marca 1987 r., II PRN 3/8 OSPiKA 1988 nr 3, poz. 50, z glosą J. L.; z dnia 14 lutego 1996 r., II PRN 2/9 OSNAPiUS 1996 nr 17, poz. 252; z dnia 16 kwietnia 1997 r., II UKN 66/S OSNAPiUS 1998 nr 2, poz. 53; z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 407/S OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 644; z dnia 25 stycznia 2000 r., II UKN 347/S OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 395 i z dnia 4 października 2000 r., I PKN 70/(OSNAPiUS 2002 nr 11, poz. 262).

Tą szczególną okolicznością może być wyjątkowy, nadmierny wysiłek fizyczny związany z pracą trwającą dłużej niż dopuszczalny limit godzin (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1968 r., I PR 449/67, OSNCP 1968 nr 12, poz. 216) czy też wykonywanie pracy przez pracownika przemęczonego dotychczasową jej intensywnością i rozmiarem oraz brakiem możliwości odpoczynku w dłuższym okresie czasu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1999 r., II UKN 22/99, OSNAPiUS 2000 nr 18, poz. 696), a także nakazanie przez pracodawcę pracy wbrew treści zaświadczenia lekarskiego, zawierającego przeciwwskazania do jej wykonywania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 192/05, Monitor Prawa Pracy 2006 nr 5, s. 269).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż z ustaleń dokonanych przez sąd I instancji wnioskodawca w ramach zlecenia ze spółki (...), wykonywał czynności rozładunkowe około 10 palet towaru. W momencie wrzucenia ostatniej palety skarżący odwrócił się, aby zejść i wówczas doznał zawrotów głowy, zachwiał się i spadł z wysokości około 1 metra. Co również ważne jak wskazał Sąd Rejonowy u odwołującego tego rodzaju dolegliwości nie miały miejsca w przeszłości. Ustalając stan faktyczny Sąd Rejonowy oparł się na opinii biegłego z zakresu neurologii, że bezpośrednią przyczyną upadku wnioskodawcy było chwilowe zaburzenie równowagi, zaś u samego ubezpieczonego nie zostały rozpoznane choroby neurologiczne, które mogłyby stanowić przyczynę tego rodzaju zaburzeń. Ponadto wskazano, że nie było przyczyny zewnętrznej mogącej powodować upadek skarżącego.

Tym samym, nie sposób się zgodzić z twierdzeniem Sądu Rejonowego, że w sytuacji ubezpieczonego nie istniała żadna nietypowa okoliczność, która mogłaby stanowić przyczynę zewnętrzną zdarzenia.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., III PO 15/62 (OSNCP 1963 nr 10, poz. 215), przyczyną sprawczą zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny (tzn. niewynikający z wewnętrznych właściwości człowieka) zdolny w istniejących warunkach wywołać szkodliwe skutki. W takim znaczeniu przyczyną zewnętrzną zdarzenia może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, siły przyrody, ale także praca i czynności samego poszkodowanego (np. potknięcie się, odruch). Za przyczynę zewnętrzną należy uznać zarówno działanie maszyny uszkadzającej ciało, jak i uderzenie spadającego przedmiotu, podźwignięcie się pracownika, niezręczny ruch jego ręki powodujący uderzenie i jej uszkodzenie, jak wreszcie potknięcie się na gładkiej

nawet powierzchni i złamanie nogi. Podobnie zatem incydentalne zaburzenie równowagi, niespowodowane chorobą samoistną, ale uwarunkowaniami pracy stanowi przyczynę zewnętrzną wypadku przy pracy.

Istotną okolicznością w sprawie jest, iż chociaż skarga kasacyjna skutecznie przyjęta dotyczyła jedynie świadczenia rehabilitacyjnego to w swym uzasadnieniu Sąd Najwyższy wywiódł, iż żądanie świadczenia rehabilitacyjnego wyznacza ramy czasowe żądania zasiłku chorobowego. Prawdłowo wyliczona wartość przedmiotu zaskarżenia nie powinna dotyczyć tylko spornego okresu zasiłku ale całego okresu zasiłkowego a to daje wartość powyżej 10.000,- zł. Tym samym Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego, który oddalał apelację od wyroku dotyczącego zarówno zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego jak i świadczenia rehabilitacyjnego. W związku z powyższym, przy ponownym rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy zobowiązany był ocenić zasadność obu roszczeń wnioskodawcy.

W myśl art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1205 z późn. zm.) zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego przysługują w wysokości 100% podstawy wymiaru.

Wobec przesądzającego stanowiska Sądu Najwyższego pozwalającego na uznanie spornego wydarzenia za wypadek przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej wnioskodawcy należą się świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego,

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2017 r. i poprzedzające go decyzje i przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego z tytułu wypadku przy prowadzeniu działalności za okres od 22 marca 2016 roku do 13 czerwca 2016 roku w wysokości 100% podstawy wymiaru oraz prawo do świadczenia rehabilitacyjnego związanego z wypadkiem przy prowadzeniu działalności gospodarczej – punkt 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku sąd zgodnie z art. 98 k.p.c. zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 594,40 złotych brutto tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 15 ust. 2 w zw. z § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.0.68 t.j.). Wartość przyznanego wynagrodzenia zwiększono o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług (§ 4 ust.3 wskazanego rozporządzenia).

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.0.265 t.j.). Wysokość kosztów została ustalona na kwotę 240 złotych.

Przewodniczący: Sędziowie:

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.